
IM MEMORIAM

Lars Gripenberg

21.3.1916 – 30.12.2003

En av Finska Läkaresällskapets tidigare ordföranden, barnkirurgen, överläkaren, medicinalrådet Lars Gripenberg avled den 30 december 2003.

Lars Gripenberg var en de små åthävarnas man. Bakom den låga profilen dolde sig ett mångsidigt och gediget kirurgiskt kunnande kombinerat med ett sunt självförtroende, som tillät honom att närhelst han ansåg att hans egen kompetens inte räckte, fördomsfritt kalla in konsulter.

Gripenberg blev medicine kandidat 1938 men, som för de flesta i hans generation, blev vägen till licentiatexamen 1946 förlängd genom krigstida tjänstgöring som läkare vid förbandsplatser samt fält- och krigssjukhus. Sin kirurgutbildning inledde han 1947 som den förste assistentläkaren på den, under ledning av Sulamaa, nyinrättade barnkirurgiska avdelning på barnkliniken i Helsingfors varefter följde 1951-1955 tjänstgöring under Seiro. Efter en mellanperiod på Diakonissanstalten blev Lars Gripenberg 1957 utnämnd till överläkare för Helsingfors stads nygrundade barnkirurgiska avdelning på Aurora sjukhus, till vilken även hörde en vuxenkirur-

gisk del. På Aurora utförde han sitt egentliga livsverk fram till pensioneringen 1979 eller, borde man egentligen säga, en del av sitt livsverk för Lars Gripenberg var en oerhört flitig man. Han började som regel sin arbetsdag klockan sju med rond på Eira sjukhus. Klockan åtta satt han på Auroras röntgenmeeting och när arbetsdagen var slut efter ronder, operationer och konsultationspoliklinik gick han till sin mottagning, varefter följde operationer på Eira. Från Eira gick han sedan tillbaka till Aurora där han såg de patienter han opererat under dagen, växlade några ord med journalen och fördelade följande dags operationer. Vid cirka tiotiden på kvällen var det dags att vända hemåt efter en arbetsdag på 15 timmar. Lördagarna var kortare. Det var inte girighet som drev honom, han hade tillräcklig privatförmögenhet och levde enkelt. Han var också en av de få, kanske den enda seniorläkare, som spontant och generöst avstod en del av sitt privat arv till de unga assistentläkare, som hjälpte honom med privatpatienternas sjukberättelser.

Lars Gripenbergs etiska integritet var oantastlig. Social position och status såg han inte – patienten och hennes bekymmer var det enda som gällde. Han kunde ta in till Aurora en cancerpatient, som på högsta universitetsnivå klassats som inoperabel såväl avseende tumörens spridning, som patientens allmänna tillstånd, helt stillsamt utföra en kurativ operation samt, kanske med konsult hjälp, nödig rekonstruktion

allt blott med kommentaren: ”någon måste ju sköta henne”.

Som chef var Lars Gripenberg lika anspråkslös men alls inte menlös. Beslut som skulle fattas fattades, ansvar, som skulle tas, togs. Vid osakliga påhopp på underlydande tvekade han inte att gå emellan på sitt stillsamma, avväpnande, ibland lätt humoristiska sätt.

Forskande för forskandet egen skull låg inte för Lars Gripenberg, som heller aldrig disputerade. Däremot var han mycket intresserad av och stödde efter förmåga undersökningar, som initierats av aktuella problem. Han följde vaket med aktuell medicinsk litteratur och försummade aldrig vare sig nationella eller nordiska möten med relevans för hans verksamhet. Han var stiftande medlem av och ordförande för, samt senare hedersmedlem av, Finlands barnkirurgiska förening (Sulamaaseura)

Lasse Gripenbergs idrott under ungdomstiden var orientering. Häri var han lika målmedveten som senare i kirurgi. Han hade ett delat finskt mästerskap tillsammans med sin tvillingbror. Ännu i medelåldern sprang han årligen benen av sina tjuugo år yngre assistenter i de traditionella läkarorienteringarna. Friluftsliv idkade han ända tills en kronisk progredierande sjukdom kom i vägen.

En gentleman av den gamla stammen har gjort sorti.

OLOF LINDFORS

IM MEMORIAM

Ralf V. Lindholm

24.I.1924 - 28.II.2003

För länge sedan, innan ”jag visste en gnutta om hurudant livet är” som Ralfs och min jämnåriga, diktardrottningen Aila Meriluto så träffande skrev. Då var vi alla unga; krigserfarna.

Sonen till borgmästaren i Borgå, Ralf Lindholm föddes 24.1.1924. Sitt livsverk utträttade han först som allmänkirurg, senare som ortoped från 1954. Från 1967 undervisade han också vid Universitetet i Uleåborg, där han blev pensionerad 1991. Krigstjänstgöringen med utmärkelser och en omfattande verksamhet inom föreningslivet vittnar om begåvning och många för-

tjänster. Också den blomstrande skaran av efterkommande var honom och Ulla ett kärt glädjeämne.

När Ralle hade hållit ett anförande på en ortopedisk-radiologisk tillställning i den stora föreläsningssalen på medicinska fakulteten i Uleåborg fick jag anledning att konstatera, att jag visserligen alltid vetat att ortopedi är ett specialområde inom medicinen, men att jag nu hade lärt mig att det också var ett specialområde inom filosofi.

Ortopeden, filosofen, veteranen, kollegan, kamraten jag växte med (återigen med diktarens ord, citerande Hellaakoski) – ”kasvaa pienemmäksi” – bli mera ödmjuk; där var vi bröder och vänner, på djupet.

Ralle skrev historiekronikor från kriget men också om Küntscher-spikning – det epokgörande sättet att behandla benbrott, som den tyska krigskirurgen Küntscher utövade i Kemi.

Ralf var god, vid, insiktsfull och förstående. I honom och hans efterlevande sam-

mansmälter något av det värdefullaste som vårt kära fosterland förmår erbjuda: två kulturer som berikar, vitaliserar och inspirerar varandra.

Ralles under årtionden av reuma försvagade benstomme klarade inte mera ett fall med påföljande benbrott och komplikationer. En lysande stjärna på vänhimlen har återigen slocknat. Så sker allt oftare under livets sena år. En läkare, filosof, fosterlandsvän, bror och en god människa lämnade efter sig sina anhöriga och vänner fyllda av saknad.

Hans minne finns i oss. Det är en levande del av alla våra kommande år. Han försvinner inte. ”Gärningens tanke förblir!” – sade diktaren på ett allmänt plan, och så känner vi på individens och den djupa känslans plan. Eller, som om Duncker: ”Det är att dö, och dock ej dö.”

PEKKA VUORIA